

mæssig Drift i Fængslerne, der er anskaffet arbejdsbesparende Maskiner i stor Udstrækning, ja endogsaa selvforarbejdende Maskiner; man har indrettet sig paa Masseproduktion og Specialitetsarbejde, kort sagt, man har benyttet Ordningen som Grundlag for Spekulation i Fangerne Arbejdskraft. Det er min Mening om den Ting, og jeg ved, den deles af mange, ogsaa Partifæller. Hvis man havde holdt sig til Haandarbejde, der kunde give Fangerne Beskæftigelse, vilde der ikke være gjort halvt saa megen Skade for de private Arbejdere og Haandværkerne, som Tilfældet er, og Haandarbejdet vilde have været langt mere opdragende end den nuværende Arbejdsordning. Thi Anvendelsen af specielle Arbejdsmaskiner, i det hele taget en Specialisering i den Grad, som man har drevet det til i Fængslerne, virker kun sløvende og demoraliserende, og den giver sandelig ikke Lyst til fremtidig Virksomhed i Livet; den kan gøre selv frie Arbejdere halvvejs kede af Tilværelsen, og hvordan maa det saa ikke gaa med Fangerne, som maa sidde indespærrede? Jeg kan saaledes nævne, at f. Eks. i Nyborg Straffeanstalt er der en Fange, som har den Bestilling fra Morgen til Aften at hugge Kasketskygger ud af Læder. Han lærer intet derved, han uddannes ikke i nogen som helst Retning, og naar han bliver frigivet, vil han kunne rejse hele Europa rundt uden at kunne faa Arbejde som Kasketskyggehugger. Hvis det ikke netop var Profitjageri og kapitalistiske Systemer, man søgte at praktisere indenfor Fængslerne, vilde man gaa til Haandarbejde og beskæftige Fangerne dermed. Det ser nærmest for mig saaledes ud, som om mine Partifæller i sin Tid har været med til at række den daværende Justitsminister en Finger, og nu vil man tage hele Haanden.

Særlig uheldigt er det maaske, at man har stillet en Mand i Spidsen, som til at begynde med i hvert Fald havde store private Interesser i Udbygningen af Fangerne, og som, efter hvad jeg har kunnet faa oplyst, vistnok stadig har ret stor privat Interesse i dette Arbejde. Den højtærede Justitsminister har været saa venlig at overlade mig et Dossier med Aktstykker angaaende dette Forhold; jeg har faaet det paa saa sent et Tidspunkt, at jeg ikke har faaet det nøje gennemgaaet, men jeg har i alt Fald ikke kunnet faa Rede paa, om vedkommende er Embedsmand i den Grad, at han slet ikke er interesseret i Udbygningen. Det er sagt mig ude fra, at den Mand, som figurerer i Spidsen for dette Arbejde, er en af de allerhøjest lønnede,

om ikke den allerhøjest lønnede Embedsmand her i Landet. Man har endogsaa nævnt Beløb som 30 000 Kr. som hans aarlige Indtægt; at dette Beløb er rigtigt, tør jeg ikke hævde, men jeg vil henstille til den højtærede Justitsminister at oplyse os derom. Men af de nævnte Aktstykker fremgaar det, at der paa et givet Tidspunkt er foretaget en Forandring af Arbejdsordningen, hvorefter denne Arbejdsleder har givet Afkald paa 80 000 Kr. af det, han ellers skulde have haft i Indtægt om Aaret. Det er Tal, som er egnet til at vække Opsigt i allerhøjeste Grad. Der har altsaa bestaaet en Ordning, som er forandret, og denne Forandring har medført en Mindreindtægt et Aar af 80 000 Kr. for Arbejdslederen. Saa meget kan altsaa dokumenteres; hvor meget det bliver nu, antager jeg ogsaa andre af dette Tings ærede Medlemmer kunde have Interesse i at faa oplyst.

I Virkeligheden er det unødvendigt at have en Forretningsmand eller en Mand med Forretningstalent i Spidsen for dette Arbejde, og jeg ser da ogsaa i de nævnte Aktstykker, at med den nuværende Arbejdsleders Bortgang vil dette Embede falde bort af sig selv; det er ogsaa paa høje Tid. Forholdet er nemlig det, at de højtærede Ministre sørger for Afsætningen ved Paabud til de forskellige Statsinstitutioner og Institutioner, som staa Staten nær. Her behøves ingen Smartness eller Forretningstalent; det er et rent og skært Regnskabsanliggende og Indpakkingsanliggende, kan man godt sige.

Den Maade, hvorpaa den højtærede Minister sørger for Afsætningen til de forskellige Anstalter, er efter min Mening ret paagaende. Jeg tør ikke i denne Forbindelse, hvor der er Tale om den højtærede Justitsminister, bruge et Udtryk som „falsk Reklame“, men under andre Forhold kunde jeg have haft Lyst dertil. Naar der nemlig vinkes med en Besparelse paa et Par Millioner Kroner ved at bruge Fængselsarbejde, kan jeg ikke anerkende, at det er nogen virkelig Besparelse, thi Forholdet er det — det fremgaar i øvrigt ogsaa af en Skrivelse, som i 1916 er tilstillet Ministeriet fra de samvirkende Fagforbund —, at de frembragte Genstandes Beskaffenhed er af saadan Art, at de langt fra kan staa Maal med Arbejde fra en Haandværkers Haand. Det kan imidlertid sagtens gaa, fordi Modtageren overhovedet ikke kan nægte at modtage det Arbejde, som leveres fra Fængslerne, hvor daarligt det end er.

Jeg tør dristigt sige, at en Mængde af